

Tjänsteskrivelse

Datum

2025-09-03

Vår referens

Louise Ehrenberg
Utvecklingssamordnare
louise.ehrenberg@malmo.se

Motion Jacqueline Maly (SD), Lisbeth Persson Ekström (SD) och Magnus Olsson (SD) om fysisk aktivitet på recept för barn och ungdomar i elevhälsovården

STK-2024-1682

Sammanfattning

Jacqueline Maly (SD), Lisbeth Persson Ekström (SD) och Magnus Olsson (SD) har inkommit med en motion om att öka förskrivningen av fysisk aktivitet på recept (FaR) riktat till barn och ungdomar inom elevhälsovården. Motionärerna lyfter att fysisk aktivitet på recept är en evidensbaserad metod för att stödja individer till att öka sin fysiska aktivitet och kan användas både i sjukdomsförebyggande och behandlande syfte. Motionärerna föreslår att FaR kan användas för minska barns stillasittande, öka barns vardagsaktivitet och för att barn ska komma i gång med någon form av fysisk träning.

Motionärerna föreslår att berörda nämnder får i uppdrag att utbilda de skolsköterskor som inte innehar kompetensen i metoden fysisk aktivitet på recept inom Malmö stads skolor samt att berörda nämnder genomför informationsinsatser till skolsköterskorna om att använda metoden FaR inom elevhälsans verksamhet.

Motionen har remitterats till grundskolenämnden och gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden. Stadskontoret instämmer med nämnderna att det i dagsläget redan finns en grundläggande kunskap om förskrivningen av FaR hos legitimerade sjuksköterskor.

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta

1. Kommunfullmäktige avslår Jacqueline Maly (SD), Lisbeth Persson Ekström (SD) och Magnus Olsson (SD) motion om fysisk aktivitet på recept för barn och ungdomar i elevhälsovården.

Beslutsunderlag

- Motion Jacqueline Maly (SD), Lisbeth Persson Ekström (SD) och Magnus Olsson (SD) om fysisk aktivitet på recept för barn och ungdomar i elevhälsovården
- Följebrev Motion Jacqueline Maly (SD), Lisbeth Persson Ekström (SD) och Magnus Olsson (SD) om fysisk aktivitet
- Remissvar grundskolenämnden
- Grundskolenämnden beslut 250326 § 45 muntlig Reservation (SD)
- Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden beslut 250328 § 45 muntlig Reservation (SD) och (M)
- Remissvar gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden
- G-Tjänsteskrivelse KSAU 250908 Motion Jacqueline Maly (SD), Lisbeth Persson Ekström (SD) och Magnus Olsson (SD) om fysisk aktivitet på recept för barn och ungdomar i elevhälsovården

Beslutsplanering

Kommunstyrelsens arbetsutskott 2025-09-08

Kommunstyrelsen 2025-10-15

Kommunfullmäktige 2025-10-30

Beslutet skickas till

Jaqueline Maly (SD)

Lisbeth Persson Ekström (SD)

Magnus Olsson (SD)

Grundskolenämnden

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden

Stadskontorets handläggare

Ärendet

En motion har inkommit från Jacqueline Maly (SD), Lisbeth Persson Ekström (SD) och Magnus Olsson (SD) om fysisk aktivitet på recept (FaR) för barn och ungdomar i elevhälsovården. Motionärerna lyfter att fysisk aktivitet på recept är en evidensbaserad metod för att stödja individer till att öka sin fysiska aktivitet och kan användas både i sjukdomsförebyggande och behandlande syfte. Motionärerna föreslår att FaR kan användas för minska barns stillasittande, öka barns vardagsaktivitet och för att barn ska komma i gång med någon form av fysisk träning.

Jacqueline Maly (SD), Lisbeth Persson Ekström (SD) och Magnus Olsson (SD) föreslår att kommunfullmäktige beslutar:

- att berörda nämnder får i uppdrag att utbilda de skolsköterskor som inte innehar kompetensen i metoden fysisk aktivitet på recept inom Malmö stads skolor.
- att berörda nämnder genomför informationsinsatser till skolsköterskorna om att använda metoden FaR inom elevhälsans verksamhet.

Remissinstansernas yttranden

Grundskolenämnden

Grundskolenämnden ser det som mycket viktigt med fysisk aktivitet för barn och ungdomar i elevhälsovården och delar grundskoleförvaltningens bild av att skolsköterskorna har kunskap inom området och arbetar både förebyggande och åtgärdande inom ramen för deras uppdrag. Skolsköterskorna i Malmö stads grundskolor har god kunskap om betydelsen av fysisk aktivitet för hälsa och välmående och följer upp elevernas hälsotillstånd regelbundet. Grundskolenämndens bedömning är att ingen övergripande utbildningsinsats behövs utifrån att det i dagsläget finns kompetens gällande behovet av fysisk aktivitet för hälsa och välmående.

I skolsköterskornas arbete ingår att vägleda barn/ungdomar samt ge stöd till deras vårdnadshavare i hur fysisk aktivitet på olika sätt kan utföras i vardagen och följer upp de samtal. Det ingår i sammanhanget även samtal kring sömn, mående, kostvanor och sociala aspekter och psykiskt mående. Nämnden lyfter att det i dagsläget inte är möjligt att föreskriva fysisk aktivitet på recept, då det inte finns någon mottagare som är kostnadsfri för elever. Den tidigare satsningen på FYSS (Fysisk aktivitet i sjukdomsprevention och sjukdomsbehandling - en evidensbaserad handbok som beskriver beslutsstöd vid rådgivning och behandling med fysisk aktivitet, till exempel FaR) avslutades dels på grund av att finansieringen inte längre fanns, dels på grund av att det bara fanns aktiviteter på Kockums fritid och att elever och vårdnadshavare (som behövde vara med), upplevde det som omständligt att ta sig dit. I grundskolenämndens budget finns det inte medel avsatta för en sådan här satsning.

Grundskolenämnden föreslår därför kommunfullmäktige att avslå motionen.

Magnus Olsson (SD) och Rickard Åhman Persson (SD) anmäler muntlig reservation till förmån för eget förslag.

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden

Nämnden har de senaste åren genomfört riktade satsningar på en stärkt elevhälsa. Detta har skett genom bland annat en ökad bemanning och tillgänglighet till elevhälsans olika professioner, inom både gymnasieskola och anpassad gymnasieskola. Syftet är bland annat att elevhälsans professioner i högre utsträckning ska finnas tillgängliga i det

pedagogiska stödet och särskilt stötta elever med psykisk ohälsa som riskerar hög frånvaro.

Alla legitimerade sjuksköterskor har grundläggande förståelse för FaR inom ramen för sin utbildning. I dagsläget finns ingen rutin inom nämnden för arbete med FaR. Funktionsstödsförvaltningen får sedan hösten 2024 verksamhetsnära stöd från Socialstyrelsen för att kunna implementera fysisk aktivitet på recept till personer med LSS-insats. Förskrivningen av FaR har påbörjats i februari 2025 i liten skala och pågår till juni 2025. Målet är att minska stillasittande och öka vardagsaktiviteter för personer med funktionsnedsättningar genom att öka antalet förskrivna fysisk aktivitet på recept. Under våren genomförs interna utbildningar i metoden för att till hösten 2025 utöka implementeringen till alla verksamheter.

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden följer utvecklingen av funktionsstödsförvaltningens implementering av FaR och inväntar att ta del av projektets utvärdering hösten 2025 för att bedöma om och hur det kan implementeras i nämndens verksamheter. Utbildningsinsatser kan bli relevant i samband med eventuell implementering av FaR inom nämnden.

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens ungdomsråd yttrade sig i ärendet och framförde bland annat att FaR kan vara en bra start och en drivkraft till att komma i gång om man har en osund livsstil. Det kan dock också upplevas utpekande och skapa mer osäkerhet hos individen det berör.

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden föreslår kommunfullmäktige att avslå motionen.

John Roslund (M), Mats Mattson (M) och Jonathan Rosenqvist (M) anmäler muntlig reservation till förmån för eget yrkande.

Åke Guséus Bengtsson (SD) och Monika Hansson (SD) anmäler muntlig reservation till förmån för eget yrkande.

Stadskontorets bedömning

Stadskontoret instämmer i motionärernas beskrivning av ökningen av övervikt och obesitas bland barn och utbredningen av stillasittande i hela befolkningen. Barnobesitas drabbar ojämlikt i samhället och förekomsten är störst i socioekonomiskt svagare grupper. Svensk forskning visar att endast 55 procent av barn med obesitas går ut gymnasiet med fullgoda betyg, vilket har en stark anknytning till kommunfullmäktigemålen ”Malmö stad arbetar för att en större andel elever ska fullfölja en gymnasieutbildning” och ”Malmö stad arbetar för att en större andel ungdomar ska studera eller arbeta”.

Stadskontoret vill lyfta fram att både barn och vuxna sitter stilla under en större del av den vakna tiden och att få uppnå rekommendationerna för fysisk aktivitet. Enligt Folkhälsomyndigheten ökar stillasittande på sikt risken för typ 2-diabetes, hjärt- och kärlsjukdomar och flera vanliga cancerformer. I Pep-rapporten från 2022 (en enkätundersökning som genomförs av Generation Pep i samverkan med Karolinska Institutet och SOM-institutet vid Göteborgs universitet) framgick att barn och ungdomar som rör på sig regelbundet upplever mindre psykisk ohälsa, medan barn och ungdomar som har längre tid stillasittande framför en skärm upplever mer psykisk ohälsa. Stadskontoret menar att FaR är en evidensbaserad metod som kan vara ett av flera verktyg för att minska stillasittande och övervikt men även förbättra den psykisk hälsan.

Stadskontoret delar remissinstansernas uppfattning om att det redan finns god grundläggande kunskap om tillvägagångssättet om förskrivningen av FaR bland elevhälsans personal. Stadskontoret och remissinstanserna är överens om att det är bristen på uppbyggd samverkan, avtal och ersättningsmodeller med mottagande verksamheter för organiserad fysisk aktivitet som är ett hinder för förskrivningen av FaR. Både i motionen och i grundskolenämndens yttrande framhålls att en begränsning i det tidigare projektet med FaR inom staden var att aktiviteter endast erbjöds på Kockum fritid.

Stadskontoret delar nämndernas åsikter att det är önskvärt med organiserad fysisk aktivitet. Men receptet behöver inte innehålla aktivitet i organiserad form. Det kan handla om en vardagsaktivitet, som att ta rörelsepauser, leka utomhus eller att gå/cykla till och från skolan.

Stadskontoret är inte negativ till FaR som koncept, men gör bedömningen att det inte finns behov av det som motionen föreslår. Stadskontoret ser istället att det kan behövas andra insatser och stöttande strukturer för att öka förskrivningen av FaR. Stadskontoret ser att det finns goda exempel på samarbete inom kommuner och mellan kommuner och regioner som riktar sig till barn med obesitas, övervikt eller psykisk ohälsa. Ett sådant är Friskvårds- och aktivitetsgruppen i Kungsbacka som syftar till att främja rörelseglädje, skapa ett socialt sammanhang och stärkt självkänsla. Ett annat exempel är Aktivitet Förebygger i Ängelholm där samarbete mellan kommun, civilsamhälle och näringsliv möjliggör föreningsverksamhet på skoltid för alla elever i årskurs 4 och 6. Utöver ökad fysisk aktivitet, sysselsättning och en god gemenskap, syftar verksamheten till att minska mobbing och motverka utanförskap.

Stadskontoret ser även att den här typen av modeller med fördel kan arbetas vidare med inom ramen för det pågående arbetet som föreslås i bland annat i ärenden som Hållbarhetsrapporten – En fördjupad analys av unga Malmöbors fritid (STK-2023-972)

och Uppdrag budget 2024 - i nära samarbete med civilsamhället, ta fram en samverkansmodell för att fler barn ska ha ett aktivt fritidsliv (STK-2024-181). Stadskontoret instämmer i nämndernas yttranden och föreslår kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige att avslå motionen.

Ansvariga

Nicklas Löfström Nämndsekreterare

Micael Nord Näringslivsdirektör

Andreas Norbrant Stadsdirektör